

Väinö Lehtonen
Kehityksen virta

KRISTINUSKON PUHDISTUS

Uskonnon julistajalla on kaksi tehtävää: puhdistaa vanhaa uskontoa ja julistaa uutta. Niinpä Jeesus Kristus yritti puhdistaa kansansa uskontoa, uskomuksia ja kieroönkasvaneita käsityksiä ja samalla hän julisti uuden sanoman taivasten valtakunnasta ja sen kuninkaasta, Isästä. Jeesus ei kumonnut Mooseksen kymmentä käskyä, sillä olihan se tarpeellinen lakikokoelma yhteiskuntaelämää varten. Jeesus nuhteli-kin Mooseksen lain rikkojia, sillä mm. käsky: ”Älä tapa” oli ymmärretty käytäntöön soveltumattomaksi. Kansa hyväksyi tappamisen, se oli aina valmis kivittämään heille epämiellyttävät ihmiset. Tuon lainkohdan hylkääminen oli synnyttänyt uuden, kirjoittamattoman lain: ”Silmä silmästä ja hammas hampaasta” ja sitä noudatettiin. Mooses ei antanut sellaista käskyä, mutta se oli yleisesti hyväksyty ohje ja siitä huomautti Jeesus antaessaan oppilailleen uuden käskyn: ”Te olette kuulleet sanotuksi: ‘Silmä silmästä ja hammas hampaasta’. Mutta minä sanon teille: älkää tehkö pahalle vastarintaa . . .”. Jeesuksen uusi käsky sisältyi hänen julistamaansa uuteen uskontoon. Teosofinen ja kristosofinen julistus on noudattanut samoja linjoja: se on yrittänyt puhdistaa ja oikaista hyväksytyjä uskonnollisia käsityksiä, mutta samalla se on uusi julistus.

Teosofian tutkijat voivat todeta, että teosofisen sanoman yhteydessä on aivan alusta asti puhuttu uskonpuhdistuksen tarpeellisuudesta ja nimenomaan kristinuskon puhdistamisen välttämättömyydestä. Siitä puhui varsinkin Pekka Ervast tämän vuosisadan alusta lähtien, joten ajatus uskonpuhdistuksen tarpeellisuudesta ei ole uusi.

Aivan viime vuosina sana uskonpuhdistus on yhä useammin esiintynyt ns. julkisessa sanassa, uskonpuhdistus on aivan kuin ilmassa. Joukotkin tuntevat jo kiinnostusta asiaan, onpa kirkollisissakin piireissä pohdittu uskonpuhdistuksen tarpeellisuutta. Näyttää kuitenkin siltä kuin noissa keskusteluissa ja mielipiteissä kierrettäisiin pääasia. Mielipideilmaisut ottavat useimmiten sellaisen muodon, että kristinuskon Lutherin kaavailemassa muodossa on aitoa kristinuskkoa, eikä kaipa uudistusta. Olisi vain keksittävä keinoja, joiden avulla kansa saataisiin enemmän kiinnostumaan uskonnosta. Kysymys, onko vallitseva uskonto sitä kristinuskkoa, jota Jeesus Kristus opetti, sivuutetaan.

Kristikunta on jakaantunut moneen suureen kirkkokuntaan, jotka katselevat toisiaan vähemmän suopein silmin. Näiden lisäksi on sadoittain erilaisia uskonnollisia yhdyskuntia, joiden välillä vallitsee kireä tunnelma. Jokainen kirkko ja yhdyskunta uskoo omaansa ainoan oikean kristinuskon ja suhtautuu toisina ajattelevaan kirkkoon ja yhdyskuntaan vieroksuen, jopa vihamielisesti. Tällaisen tosiasian edessä on asiallista kysyä, mikä on hajaannuksen syy? Johtuuko

hajaannus siitä, että kristinuskon henki on niin voima-
peräinen, että siitä silmukoituu yhä uusia yhdyskuntia,
vai eikö kristikunta enää tiedä mitä kristinuskko on?

Ei ole oikeudenmukaista asettua tuomitsevalle kan-
nalle ja sanoa, että kristikunnan rikkinäisyys johtuu
yksinomaan riidanhalusta ja vallanjanosta. Vakavam-
manlaatuisen ns. lahkoon synty perustuu jonkun ihmi-
sen sisäiseen uskonnolliseen kokemukseen. Joku ihmi-
nen saa joko heikomman tai voimakkaamman koske-
tuksen Kristukseen. Kokemuksen tehnyt tuntee, että
hänen suhteensa Kristukseen on ainutlaatuinen, ettei
sellaista ole kenellekään toiselle tapahtunut. Hän ei
ole sentapaisia asioita tutkinut, hän on tietämätön
siitä, mitä Kristus-kokemus todella on ja mihin se
häntä velvoittaa. Luonnollisesti hän silloin etsii vas-
tausta pyhästä kirjasta, Raamatusta. Hänelle on ope-
tettu, että Raamattu on kirjoitettu Jumalan sormella
ja että jokainen siinä oleva sana ja lause on ehdotto-
man totuuden tulkki. Hän turvaa Raamattuun ja etsii
sieltä selitystä, jonka puitteisiin Kristus-kokemus olisi
asetettava, jotta siitä osaisi puhua toisille.

Ellei Jeesus Kristus olisi elänyt ja julistanut sano-
maansa, ei olisi kristinuskkoa. Länsimailla olisi kuka-
ties jokin muu uskonto. Kristinuskko alkoi Jeesus Kris-
tuksesta, tämän pitäisi olla selviö jokaiselle kristitylle.
Uuden Testamentin kirjoituksissa kerrotaan sekä Jee-
suksesta että Kristuksesta, — Johanneksen evanke-
liumi kertoo erikoisesti Kristuksesta, Sanasta. Kristi-
tyt ottivat kuitenkin Raamattuunsa myös erään juuta-
laisten pyhän kirjan, Vanhan Testamentin, ja omak-
suivat moraaliohjeikseen siinä olevat Mooseksen käs-

kyt ja muun juutalaisen moraalin. Jeesuksen kuvailema rakastava taivaallinen Isä oli nähtävästi kristityille liian ylevä ja korkea Jumala, koska se ei hyväksynyt samoja julmuuksia kuin Jehova. Jehova kehotti rakastamaan lähimmäisiä ja vihaamaan vihollisia, Isä kehotti rakastamaan vihollisiakin. Jehova tuntui läheisemmältä, hänen moraalinsa sivusi läheltä ihmisielun kostontarvetta, julmuutta ja sotaisuutta. Se on todennäköisin syy, miksi Vanha Testamentti liitettiin Raamattuun. — Kun edellämainittu, henkisen kokemuksen tehnyt ihminen etsii Raamatusta selitystä Kristus-kokemukselleen siinä uskossa, että koko Raamattu, myös Vanha Testamentti, on Jumalan sormella kirjoitettu, niin hän ei näe eroa Vanhan ja Uuden Testamentin välillä. Vanhassa Testamentissa on käskyjä ja neuvoja, joita nykyajan ihminen pitää vanhentuneina, jopa epäsiiveillisinä, mutta koska ne ovat Jehovan hyväksymiä tai antamia, niin ne ovat tutkijan mielestä pyhiä. Jos hänen Kristus-kokemuksensa on liian heikko tai hänen psykologisessa kokemuksessaan on mukana hysteriaa, niin hän saattaa löytää Vanhasta Testamentista sille miten irvokkaan selityksen tahansa. Kun hän kertoo kokemuksestaan Vanhan Testamentin sanoilla, niin hänen kuulijakuntansa muodostaa uskonlahkon, joka omaksuu vanhatestamentillisen hengen, vaikka lahkon alkuunpanija puhuukin Kristuksesta. Lahkon syntymisen alkusysäys on psykologisessa kokemuksessa, mutta tietämättömyys kokemuksen laadusta tekee lahkosta kaltaisensa. — Joku toinen kuvittelee mystillistä kokemustaan henkikas- teeksi, mutta tiedon puutteessa hän yhdistää sen vesi-

kasteeseen, koska Raamattu kertoo Johannes Kastajan kastaneen Jordanilla. Johannes upotti kastettavat virtaan, mutta nykyajan kristityt kastavat lapsia kostut-tamalla lapsen pään. Kristityt ovat siis harhassa, sillä oikea kastamistapa on tietenkin se, että kastettava upotetaan veteen. Kun mystillisen kokemuksen saanut kertoo kokemuksestaan niille, jotka eivät ole kokeneet samaa kokemusta kuin hän, niin heidän huomionsa kiintyy vain Johanneksen kastotoimitukseen. Näin syntyy uusi uskonlahko, jonka ainoa sisältö on ”oikea” kastamistapa ja vahva usko siihen, että tuo t a p a vaikuttaa uudistavasti. Vaikka uskon-suunnan ensimmäisellä julistajalla olisikin suhde Kristukseen, niin tietämättömyys kokemuksen laadusta johtaa väärään arviointiin ja hän tulee tahtomattaan pettäneeksi seuraajiaan. Jos kristikunnalla olisi edes älyperäinen tieto Kristuksesta ja selvyys siitä, että kristinusko alkoi Jeesus Kristuksesta, niin Jeesus Kristuksen opettama moraalit pääsisi ohjaamaan uskonnollisen kokemuksen saanutta ihmistä. Uuden lahkon syntyminen olisi silloin kuin virkistävä kaste, joka elävöittäisi muotoihin kangistuvaa kristillisyyttä.

Kristinusko alkoi, kuten uskonnot yleensä, perin vaatimattomasti. Juudanmaalla liikkui eräs saarnamies, puuseppä Joshuan poika. Hän ei ollut ainoa. Juutalaiset olivat tottuneet siihen, että kansan keskuudessa liikkui paljon eriasteisia opettajia, joita sanottiin profeetoiksi. Oli erikoisia profeetakouluja, joissa valmistettiin opettajia ja suurimmilla profeetoilla oli kymmenittäin profeetanoppilaita. Jeesuksen o p e t u s tuskin olisi herättänyt erikoista huomiota, mutta kun

hän paransi sairaita, niin siitä levisi huhu ja ihmiset riensivät hakemaan apua sairauksiinsa. Ei silloin ollut lääketiedettä eikä lääkäreitä nykyaikaisessa merkityksessä. Ei liioin ollut sanomalehtiä, joissa olisi voitu ilmoittaa esitelmistä, ei kirjapainoja kirjojen painattamista varten. Lukutaitokin oli vain harvoilla. Jeesus käytti hyväkseen ainoaa käytettävissä olevaa ilmoitustapaa: hän lähetti oppilaitaan viemään tietoa eri paikkakunnille siitä, että Jeesus puhuu siellä ja siellä. Hän lähetti kerran jopa 70 oppilastaan matkalle. Kun kansaa kokoontui, niin Jeesus puhui ja paransi sairaita. Muutamia oppilaitaan hän opetti erikoisemmin, hän puhui heille taivasten valtakunnan salaisuuksia; kansalle hän puhui vain vertauksin. Kuu-lijakunta lisääntyi ja oli haltioissaan, sillä useat alkoivat ymmärtää hänen uutta sanomaansa. Näin oli alussa, mutta myöhemmin selvisi, ettei Jeesus ollutkaan oikeaoppinen juutalainen, sillä hänen opetuksensa oli ristiriidassa vallassaolevan uskonnon kanssa. Jeesus rikkoi sabattia, lepopäivää, jonka Jehova oli pyhittänyt ja nimitti juutalaisten Jumalaa perkeleeksi, joka on ollut murhaaja alusta asti. Kirjanoppineita hän nimitti kyykäärmeitten sikiöiksi ja fariseuksia valkoisiksi kalkittujen hautojen kaltaisiksi. Jeesus moitti papistoa ja aikansa kieronkasvanutta uskonnollisuutta. Tällaiset puheet herättivät kansan ja papiston vihan. Useamman kerran he yrittivät kivittää Jeesuksen, siinä kuitenkin onnistumatta, sillä Jeesus lymysi, milloin kansanjoukkoon, milloin hän souti yli järven. Kolme vuotta hän ehti opettaa ollen kuin henkipatto, kunnes hänet lopulta teloitettiin.

Jerusalemiin muodostui Jeesuksen oppilaista pieni joukko, jota nimitetään alkuseurakunnaksi. Alkuseurakuntalaiset olivat aikansa kasvatteja, he uskoivat Messiaaseen ja odottivat hänen tuloaan kuten muutkin juutalaiset. He käsittivät, että Messias tulee yksin juutalaisille. Useat heistä ymmärsivät, että Jeesus on odotettu Messias, mutta heidän ennakkokäsityksensä lisäsi: **M e s s i a s t u l i v a i n j u u t a l a i s i l l e .** Tuollainen ennakkoluuloisuus käy ymmärrettäväksi, kun ajattelemme oman aikamme kasvatteja. Kun virallistunut kristillisyyden syövyttänyt meihin käsitykset taivaasta ja helvetistä, niin ne käsitykset istuvat tiukassa. Kun joku herää näkemään tuollaisen opin järjettömyyden, niin useimmiten hän heittää koko uskonnon ja hänestä tulee ateisti. Siksi Jeesus opetti oppilaitaan varovasti, jotta he pääsisivät asteittain sisälle uuteen elämänymmärrykseen, mutta kun hänen opetustoimensa katkesi kesken, niin oppilaat jäivät ennakkoluuloihinsa. Jeesus Kristuksen sanoma olisi kukaties tukahtunut juutalaisuuden alle, ellei Saulus olisi tullut pelastajaksi. Saulus oli oppinut mies. Hän oli saanut opetusta myöskin juutalaisuuden ulkopuolelta. Hän koki Damaskon tiellä Kristuksen mystillisenä kokemuksena ja siinä hänelle selvisi Kristuksen salaisuus: Kristus kuuluu kaikille ihmisille. Hän esitti tämän näkemyksensä Jerusalemin seurakunnalle, jonka vanhemmat myöntivät Saulus-Paavalin esitykseen eräillä ehdoilla. Paavalista tuli ”pakanain” apostoli ja hänen toimestaan kristinusko pääsi leviämään. Pieniä seurakuntia syntyi useaan paikkaan. Antiokian seurakuntalaisia alettiin nimittää kristityiksi.

Paavali lähetti parhaimpia oppilaitaan noihin pieniin seurakuntiin ”puhaltamaan tulta hiillokseen” Matkat olivat pitkiä ja liikennevälineitä ei ollut, aasi oli ainoa ”kulkuneuvo”. Kun otamme huomioon silloiset olosuhteet, niin ymmärrämme, että opetus oli heikkoa, kristinuskon salaisuuksien ymmärtäminen jäi perin pinnalliseksi. Vanhat kansanomaiset ja uudet kristilliset käsitykset sekoittuivat toisiinsa ja jokaisella seurakunnalla oli hieman erilainen käsitys kristillisestä sanomasta. Sitä lievensi tosin se, että Paavalin seurakunnissa oli kolme astetta. Seurakuntaan tulleet olivat ensin katekumeeneja, oppilaita, jotka tutustuivat uskonnon alkeisiin. Kasvaessaan heistä tuli uskovaisia, pistoi, ja vasta myöhemmin täydellisiä, teleios. Paavali kirjoitti mm. Korinttolaiskirjeensä ”täydellisille”. Vanhemmat ja ne, jotka olivat enemmän perillä Paavalin opetuksista, saattoivat siis opettaa nuorempia ja se kasvatti yhtenäisyyttä kristillisissä käsityksissä. Kun lisäksi Paavalin oppilas Dionysios Areapagiitta perusti Paavalin johdolla Ateenaan koulun, jossa kasvatettiin muutamia etevimpiä oppilaita opettajiksi, niin kristillinen sanoma vähän vaikiintui. Nämä toimenpiteet eivät kuitenkaan kokonaan estäneet erilaisten uskonsuuntien muodostumista, joten kristillisenä alkuaikana oli useammansuuntaisia seurakuntia. Eräissä seurakunnissa vaikutti voimakkaasti Johannes Kastajan vaikutus, sillä Johanneksen oppilaita liittyi alkuseurakuntiin. Siitä sai alkunsa gnostilainen kristillisyyys, jossa tieto asetettiin uskon edellytykseksi.

Alkukristillisten seurakuntien, vai sanoisimmeko

ensimmäisten kristillisten ”lahkojen”, erikoisominaisuuksia oli se, etteivät ne riidelleet keskenään. Eri-puraisuuden aiheita tietenkin oli. Jerusalemin alkuseurakunta oli koostunut juutalaisista, jotka eivät jakaneet luopua ympärileikkauksesta, koska he olivat kasvaneet sellaiseen elämänymmärrykseen. Nämä alkuseurakuntalaiset painostivat mm. Paavalia ja vaativat, että ”pakanatkin” oli ympärileikattava. Se herätti katkeruutta samoin kuin sekin moosekselaisuudesta periytynyt vaatimus, ettei saanut syödä ”tukehtunutta eikä verta”. Jerusalemin seurakunta antoi kuitenkin näissä seikoissa periksi ja niin vältyttiin vakavammilta riidoilta. Paavali yritti olla välittäjänä, sillä hän ymmärsi eron kristillisyyden ja moosekselaisuuden välillä.

Alkukristillisenä aikana ei ollut kristillistä kirkkoa. Juutalainen papisto oli, mutta sehän suhtautui vihamielisesti kristittyihin; juutalaisen papiston toimesta Jeesuskin teloitettiin. Alkuaikoina oli vain pieniä kristillisiä lahkokuntia siellä täällä ja niissä tunnustettiin Jeesus Kristus o p e t t a j a k s i. Hänen sanomaansa tutkittiin ja sitä yritettiin noudattaa jokapäiväisessä elämässä. Kristillinen kirkko syntyi siten, että eräs noista monista kristillisistä lahkoista ryhtyi pyrkimään valtaan. Se lahkokunta keksi ns. piispanlistat, joilla todisteltiin, että Pietari oli muka kirkon ensimmäinen piispa ja piispanvirka siirtyi kätten päällepanemisella Pietarilta tämän valtaanpyrkivän lahkon johtajalle. Se keksintö oli ovela ja tehokas, sillä tietämätön kansa ei huomannut sitä petokseksi. Kansa uskoi ja kirkko voimistui ja voimistuessaan se nujersi

vähitellen muut lahkot. Noin kolmesataa vuotta kesti alkukristillinen ajanjakso, kunnes Konstantinus Suuri teki kristinuskosta sotaapuolustavan valtionuskonnon. Kun tutkimme kristikunnan ja kristillisyyden myöhempiä vaiheita valtataisteluineen, kerettiläisvainoineen, noitarovioineen, uskonsotineen . . . niin tulee pakostakin kysyneeksi: Tällaistaako Jeesus Kristus tarcoitti sanomallaan? Kehottiko hän valtataisteluihin uskonsa puolesta, neuvoiko hän käymään uskonsotia ”oikean” uskon puolesta ”väärauskoisia” vastaan, kehottiko hän polttamaan ihmisiä elävältä sanomansa puolesta, Jeesus Kristusko käski perustamaan kirkkoja ja pelottelemaan ihmisiä helvetin tulella? Ei. Kaikki nuo ilmiöt olivat ihmisten keksintöjä, niillä ei ollut mitään tekemistä Jeesus Kristuksen julistaman elämänymmärryksen kanssa. Virallistunut kristillisyyden on ”historiallisen kehityksen” tulos, se on kasvanut kirkolliskokousten kivikkoisesta maaperästä. Kun eräässä kirkolliskokouksessa kirottiin jälleensyntyminenoppi (Konstantinopolissa v. 553), niin sijaissovitusoppi, Golgatan murhenäytelmästä muokattu veripelastusoppi tuli mahdolliseksi. Jälleensyntyminenopin ohella tuli kirotuksi myös oppi ihmissielun kehitysmahdollisuudesta, johon Jeesus viittasi eräissä puheissaan, ja kirkkojen uskoksi tuli keksitty laki: Syntymän ja kuoleman välinen aika ratkaisee ihmissielun kohtalon. Opetettiin ja opetetaan yhä, että Jumala on näin määrännyt. Sellainen Jumala on ihmisten keksintö. Jumala, joka heittää itse luomansa, syyttömästi syntyneet ihmispoloiset iankaikkisen helvetin tuleen, on mielenvikaisten ihmisten keksimä paha henki, se on

noiden mielenvikaisten ihmisten oman julmuuden personoituina. Täytyy todella ihmetellä, että nykyajan valistunut ihminen uskoo tuollaiseen jumalankuvaan. Ihminen, joka istuu pari kolme vuosikymmentä koulunpenkillä, suorittaa eriasteisia tutkintoja ja saavuttaa nykyaikaisen kouluportaikon huipun, uskoo tosisaan ja lisäksi uskaltaa kirkkain silmin puhua toisille uskostaan, että maailman ja hänet itsensäkin on luonut paha henki, jota on lepytettävä veriuhrilla, että ihmisten autuuden, onnen ja tulevaisuuden pantti on — m u r h a. Tuollaisen ”uskon” kestävyys on ymmärrettävissä vain seurauksena kirkon ja valtion yhteistyöstä.

— — —

Merkitseekö nykyajan uskonpuhdistusvirtaus sitä, että viralliseksi mennyttä kristillisyyttä olisi jotenkin paikattava, että siitä olisi karsittava pois mm. opit ikuisesta helvetistä, sijaissovituksista ja eräistä muista ihmisten keksinnöistä? Onnistuisiko sellainen puuha? Eräät ”uskonpuhdistajat” ovat yrittäneet puhdistaa kirkkoa. Saihan Luther poistetuksi aneakaupan, mutta Lutherin ”uskonpuhdistusta” seurasi vain uuden kirkkokunnan syntyminen ja siitä johtuva eripuraisuuden lisääntyminen. Historiallisten tosiseikkojen nojalla voimme sanoa: Kun henkinen liike petteää alkuperäisen ihanteensa, niin se tuomitsee itsensä tuhoon. Siitä voi tulla ensin ns. kulttuurilaitos, jollainen kirkko on, joka juhlallisuuksineen koristelee yhteiskuntaelämään sisältyviä kohokohtia. Mutta kun sen

henkinen sisältö, uskonto, on sammunut, niin ihmiset hylkäävät sen aikanaan, se lahoaa ja poistuu historian näyttämöltä. Madaltuneen henkisen liikkeen paikkaaminen on toivotonta puuhaa, sillä siihen iskostuneet ihmiset taistelevat viimeiseen asti madaltuneen henkisen liikkeen tai kirkon suomista henkilökohtaisista eduista. Tällainen puuha on lisäksi vain ihmisten suunnittelemien muutomenojen ja uskomusten korjailemista, siis vanhan paikkaamista, mutta usk o n t o ei tule sillä tavalla puhdistetuksi.

Kun kysymme, mitä kristinuskko todella on, silloin täytyy palautua Jeesus Kristuksen omiin opetuksiin. Tutkimusten alkutaipaleella on jätettävä toistaiseksi syrjään jopa apostolien kirjeetkin, sillä niistä kuultaa apostolien oma juutalainen elämänymmärrys. Apostolit odottivat, kuten muutkin juutalaiset, Messiasista ja uskoivat, että Messias tuli yksin juutalaisia varten. He uskoivat maailman loppuun ja viimeiseen tuomioon sillä aineellisella tavalla, jolla eräät profetat (mm. Daniel) olivat niitä tapahtumia kuvailleet. Niinpä Paavali todistelee farisealaisuudesta peräisin olevaa ruumiin ylösnousemisoppiaan sillä, että Jeesus nousi kuolleista; Jeesuksen kuolleistanouseminen muka todistaa, että kaikki ihmiset nousevat haudoistaan. Paavali tosin käytti tuollaista todistelua, koska hän puhui aikansa farisealaisille, eikä voinut puhua heille kaikkea sitä mitä hän tiesi, mutta nuo Paavalin puheet ovat olleet omiaan hämäämään myöhempien tutkijain ajatusmaailmaa. Varminta on kysyä Jeesukselta itseltään, mitä hän kristinuskolla tarkoitti, sillä tottahan Jeesus on pätevin auktoriteetti. Paras opas

on Matteuksen evankeliumissa oleva Vuorisaarna, sillä siinä on säilynyt Jeesuksen opin ydin. Jeesus antaa Vuorisaarnassa uudet käskyt kristityitä varten. Käskyjä on viisi ja jokainen käsky alkaa sanoilla: Te olette kuulleet sanotuksi vanhoille noin, mutta minä sanon teille näin. Vuorisaarnassa ovat lisäksi autuudenjulistukset ja Isä meidän-rukous. — Ajatus uskonpuhdistuksesta keskittyy näin ollen siihen, että on palattava takaisin alkuperäiseen kristinuskoon, siis Jeesus Kristuksen omaan sanomaan. Se herättää kuitenkin uuden kysymyksen: Onko Matteuksen evankeliumin Vuorisaarna siis puhdistuksen tarpeessa? Eikö se kelpaa sellaisenaan, ilman puhdistamista?

Vuorisaarna on ollut kristittyjen käsissä jo kohta pari vuosituhatta ja seurauksen näemme: sitä ei ole ymmärretty. Duhoborit ja kveekkarit tajusivat Vuorisaarnan hengen, Tolstoi ymmärsi Vuorisaarnan käskyt, mutta suuri kristikunta ei ole Vuorisaarnaa ymmärtänyt. Kristilliset jumaluusoppineet ovat leimanneet Vuorisaarnan elämänymmärryksen epäkäytännölliseksi, koska Jumalan Poika on heidän mielestään epäkäytännöllinen. Jumala ei ymmärrä ihmisten asioita. Kun ihmiset, kristilliset jumaluusoppineet, tekivät itsensä Jumalaa viisaammiksi, niin heidän viisautensa toteutui kristikunnassa juuri siten kuin sitä kuvaillaan Vuorisaarnassa: ”Sentähden on jokainen, joka kuulee nämä minun sanani ja tekee niiden mukaan, verrattava ymmärtäväiseen mieheen, joka huoneensa kalliolle rakensi. Ja rankkasade lankesi, ja virrat tulivat, ja tuulet puhalsivat ja syöksyivät sitä huonetta vastaan, mutta se ei sortunut, sillä se oli kalliolle perustettu.

Ja jokainen, joka kuulee nämä minun sanani eikä tee niiden mukaan, on verrattava tyhmään mieheen, joka huoneensa hiekalle rakensi. Ja rankkasade lankesi, ja virrat tulivat, ja tuulet puhalsivat ja syöksähtivät sitä huonetta vastaan, ja se sortui, ja sen sortuminen oli suuri”. (Matt. 7: 24—27). Kristikunta on rakentanut hiekalle, sillä se ei ole tehnyt Vuorisaarnan käskyjen mukaan ja siksi koko kristillistä sivistystä uhkaa parhaillaan luhistuminen. Slaavit tajusivat ensimmäisinä, että koska kristinusko on niin epäkäytännöllistä, etteivät kristilliset jumaluusoppineetkaan osaa eivätkä kykene sitä toteuttamaan, niin on johdonmukaista pyyhkäistä pois koko epäkäytännöllinen kristinusko. Uskonnon tukipylväät, papistot, saivat omilla ruumiillaan koristaa lyhtypylväitä; toteutuihan siinä vain Jeesuksen opetus, että palvelijat saavat tyytyä isäntänsä kohtaloon. Olihan papisto jo kyllin kauan hekumoinut Mestarinsa veressä, oli jo aika, että heidän omakin verensä vuodatettiin. — Olihan sekin eräänlaista ”uskonpuhdistusta”, se oli hiekalle rakentamisen loppunäytös. — Koska kristikunta ei ole ymmärtänyt Mestarinsa opetuksia, niin uskonpuhdistuksen, jos sellaista nimitystä käytämme, tulee koskea Jeesus Kristuksen opetusten nykyaikaisamista, jotta nykyajan ihminen voisi niitä ymmärtää. Sellaiseen työhön ei kykene kukaan muu kuin ihminen, joka on korkeassa ja syvällisessä kokemusperäisessä kosketuksessa Jeesus Kristukseen. Mm. Vuorisaarnan neljäs käsky, joka neuvoo uuden suhtautumisen pahaan, on niin syvälinen neuvo, ettei sitä ymmärrä joku Lutherin kaltainen ”uskonpuhdis-

taja”, joka turvaa puhdistustyössään sapeliin ja tikaariin. Jeesus Kristuksen opetuksia kykenee nykyaikaistamaan vain hänen kanssaan henkisesti samalla tasolla oleva ihminen.

Pekka Ervast kirjoitti Vuorisaarnan uudelleen. Hän käänsi sen alkutekstistä ja korjasi käännösvirheet. Hän lyhensi Jeesuksen käskyt sellaisiksi, että kuka tahansa voi ne ymmärtää. Jeesuksen antama ensimmäinen käsky kuuluu: ”Te olette kuulleet sanotuksi vanhoille: ‘älä tapa’, ja: ‘Joka tappaa, se on ansainnut oikeuden tuomion’. Mutta minä sanon teille: jokainen, joka vihastuu veljeensä, on ansainnut oikeuden tuomion; ja joka sanoo veljelleen: ‘Sinä tyhjänpäiväinen’, on ansainnut suuren neuvoston tuomion; ja joka sanoo: ‘Sinä hullu’, on ansainnut gehennan tullen”. Tällaisessa, Matteuksen esittämässä muodossa käskyn sisältävä neuvo on aivan kuin piilossa ja siinä on nykyaikaan soveltumattomia nimityksiä. Niinpä ”suuri neuvosto” saattaa merkitä minkälaista neuvostoa tahansa, eikä nykyajan ihminen tiedä, mikä oli gehennan tuli. Raamatun kääntäjät ovat sen kääntäneet ”helvetiksi”, mutta se ei vastaa todellisuutta, sillä gehenna oli kaatopaikka, jossa poltettiin jätteitä. Pekka Ervast etsi tuosta vaikeatajuisesta käskystä sen sisällön: **Älä suutu**. Jokainen ymmärtää mitä suuttumisella tarkoitetaan, joten Vuorisaarnan ensimmäinen käsky tuli uudelleen kirjoitetuksi ja jokaiselle ihmiselle selväksi.

Matteuksen mukainen Vuorisaarnan toinen käsky koskee vain miehiä: ”...joka katsoo naista himoitien...”. Jeesuksen aikana oli miehen ja naisen kes-

kinäinen suhde toinen kuin nykyaikana. Nyt ovat miehet ja naiset tasa-arvoisia, joten käsky kuuluu kummallekin sukupuolelle. Pekka Ervast lyhensi Vuorisaarnan toisen käskyn sanoiksi: **Älä ajatuksissasikaan ole epäpuhdas.** Täten tuli tuon käskyn sisältö esille, sillä ”katsominen himoiten” merkitsee *a j a t u k s i s s a* tapahtuvaa sielun toimintaa. Kolmannessa käskyssä kielletään vannomasta taivaan tai maan kautta, joten se Pekka Ervastin uudistamana kuuluu: **Älä vannoo.** Neljännen käskyn Pekka Ervast laati muotoon: **Älä ole pahaa vastaan,** ja viidennen käskyn: **Älä sodi, vaan rakasta kaikkia ihmisiä.** Kun rinnastaa näitä uudistettuja käskyjä Matteuksen vastaaviin kohtiin, niin huomaa, että Pekka Ervast löysi noista käskyistä niiden sisäisen hengen.

Muissa kirjoissaan Pekka Ervast selitti Vuorisaarnan autuuden julistuksia ja Isä meidän-rukousta. Johanneksen evankeliumista hän kirjoitti eri kirjan ja Kristuksen ja Jeesuksen salaisuuksia hän paljastaa jokaisessa kirjassaan ja kirjoituksessaan. Pekka Ervast puhdisti opetuksillaan kristinuskon, joten se työ on jo tehty. P. E:n opetuksia täydensi vielä hänen lähin työtoverinsa J. R. Hannula monipuolisilla opetuksillaan ja näytti, miten tämä uudistettu elämänymmärrys on sovellettava käytäntöön. Todellinen uskonpuhdistus on nyt suoritettu, kysymys on vain siitä, miten puhdistettu uskonto toteutuu kansojen ja ihmiskunnan elämässä.

Niitä uskontoja, jotka julistettiin ennen Jeesusta Kristusta voidaan nimittää Pyhän Hengen uskon-

noiksi. Ne julistettiin maapallon Valkoisen Veljeskunnan toimesta ja niissä on keskeisenä sääntönä **L a k i**. Mm. Mooses antoi kansalle lain ja ensimmäiset kristilliset apostolit sanoivat, että vanha liitto perustui lakiin. Gautama Buddha, joka opetuksillaan huipensi Pyhän Hengen uskonnot täyteen kukkaansa, puhui hyvästä Laista. Se Laki on karma, syysuhteen laki. Ihmiselämään sovelletuttuna se merkitsee: Älä tee toiselle sitä, mitä et tahdo itsellesi tehtävän, ja kaikkea sitä, mitä toivot itsellesi, tee sinä toisille; näin menetellen kylvät syytä, joista tulee itsellesi vastaavanlaiset seuraukset. Ken elää karman lain mukaan ja kasvattaa sääliä, hän toteuttaa elämän tahtoa.

Pyhän Hengen uskontojen neuvo on pätevä, mutta siinä piilee ansa, jota heikot ihmiset eivät kestä. Heikko ihminen voi noudattaa Lakia joko kärsimyksen pelosta tai palkan toivossa. Vain harvat ihmiset jaksavat noudattaa Lakia siksi, että elämä niin tahtoo, jollainen elämä on välttämätön, jotta sääli heräisi ja tulisi vapautus karman alaisuudesta. Hebrealaiskirjeessäkin sanotaan, ettei laki tehnyt ketään täydelliseksi.

Jeesus Kristus julisti Pojan uskonnon. Hän oli Logoksen Poika-ryhmän johtaja ja hänen kauttaan tuli maapallolle apua suoraan Auringosta, Auringon Kuningaallisesta Neuvostosta. Maapallon Valkoinen Veljeskunta sai Jeesus Kristuksen avulla korkeamman asteen, joten Pojan uskonnon opetus ei kumoa Pyhän Hengen uskontojen Lain-julistusta, vaan tuo elämän syvyyksistä esille uuden voiman, rakkauden. Rakkaus on Lain täyttymys. Kun ihminen ymmärtää, hyväksyy

ja elävöityy Pojan uskonnon julistamaan rakkauteen, niin hän menettelee toisia ihmisiä ja koko elämää kohtaan rakkaudella, rakkaus on hänen tekojensakin kannustin. Kärsimyksen pelko ja palkkion toivo unohtuvat, sillä hänen ajatustensa, tunteittensa ja tekojensa kannustin on rakkaus. Rakkaus ei kannusta epäinhimillisyyteen, vaan kaikkeen hyvään, oikeaan, totuudellisuuteen. Jeesuksen sanat ”Olkaa täydelliset, niin kuin taivaallinen Isänne” käy ymmärrettäväksi rakkauden valossa. Vuorisaarnassa sanotaan: ”Te olette kuulleet sanotuksi: ‘Rakasta lähimmäistäsi ja vihaa vihollistasi’. Mutta minä sanon teille: rakastakaa vihollisianne ja rukoilkaa niiden puolesta jotka teitä vainoavat, että olisitte Isänne lapsia, joka on taivaassa; sillä hän antaa aurinkonsa koittaa niin pahoille kuin hyvillekin, ja antaa sataa niin väärä- kuin oikeamielisillekin. Sillä jos te rakastatte niitä, jotka teitä rakastavat, mikä palkka teille siitä on tuleva? Eivätkö publikaanitkin tee samoin? Ja jos te osoitate kärsivällisyyttä ainoastaan veljillenne, mitä erinomaista te siinä teette? Eivätkö pakanatkin tee samoin? Olkaa siis te täydelliset, niinkuin teidän taivaallinen Isänne täydellinen on”. — Ihmisen täydellisyys on siis siinä, että hänen kaikki toimintansa tapahtuu rakkaudesta. Taivaallinen Isä luo rakkaudesta ja kun ihminenkin osaa luoda rakkaudesta, niin hän on taivaallisen Isänsä kaltainen, täydellinen. Tämä oli Pojan uskonnon tuoma uusi ja syvempi elämän sisältö ja siksi se on Lain täyttymys, täydellisyyden avain. Jeesus sanoikin, ettei hän tullut Lakia kumoamaan, vaan täyttämään.

Uskontojenkin sarjassa pätee sääntö: Pyhä Henki johtaa Pojan luo ja Poika Isän luo. Ken tahtoo päästä sisälle Pojan uskontoon, hänen on tutkittava Pyhän Hengen uskontoja. Uskontoja tutkimalla hänelle selviää, että ihmiskunta on aina ollut jumalallisen johdon alainen ja että uskonnot eivät ole ihmisten keksintöjä, vaan Valkoisen Veljeskunnan julistamia. Tällainen nöyrä tunnustus on välttämätön, ennen kuin voi selvästi nähdä Pyhän Hengen ja Pojan uskontojen syvyyseron. Kristuksen luo ei tulla ase kädessä. Vanhat uskonnot saattoivat hyväksyä miekan, mutta kristin-usko alkaa aseettomuudesta. Kristityt ovat omahyväisyydessään julistaneet muut uskonnot paholaisen keksinnöiksi, ja siitä on seurannut, että kristityt ovat läheneet ase kädessä ajamaan muka Kristuksen asiaa; todellisuudessa he ovat ajaneet omia valtapyyteitään.

Pojan uskonto johtaa Isän uskontoon. Se ihminen, joka hyväksyy ja sulattaa itseensä Pojan uskontoon kuuluvan Vuorisaarnan hengen, hän ja vain hän ymmärtää Isän uskontoa, sitä kristosofista elämänymmärrystä, joka nykyaikana on julistettu.

Uskonpuhdistus sanan todellisessa, käytännöllisessä merkityksessä on sitä, että ihminen puhdistaa oman uskonsa, omat uskomuksensa. Sellainen uskonpuhdistus onnistuu vain, jos ihmisestä tulee totuudenetsijä. Hän alkaa epäillä niitä maailmankatsomuksia ja uskomuksia, joita häneen on istutettu kasvatuksen avulla. Terve epäily auttaa häntä karsimaan itsestään ennakkoluulot ja valitsemaan sellaisen elämänymmärryksen, joka tyydyttää järkeä ja sydäntä. Uskontoja tutkiessaan hänelle on selvinnyt, että luomistarun

sanat: Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen, tarkoittavat ihmismonadin luomista eikä persoonallista ihmistä. Virallisiksi muuttuneitten uskontojen Jumala on ihmisten luoma ja siihen Jumalaan pätee luomistarun lause päinvastaiseksi käännettynä: Ihminen loi Jumalan omaksi kuvakseen. Tämän selviön oivaltaminen auttaa totuudenetsijää valitsemaan ns. jumalan ja Jumalan välillä, valitsemaan elämänsä oppaaksi taivaallisen Isän, jonka olemusta Pekka Ervast on selvimmin valaissut.